

LLIBRES D'ART

Vicent Santamaria de Mingo,
El pensament de Salvador Dalí en el llindar dels anys trenta.
Introducció de Joaquim Molas.
EDICIONS UNIVERSITAT JAUME I.
Castelló de la Plana, 2005.

Boig, cínic, farsant, àvida dollars... i pintor. Així va ser en aquest país durant dècades, fins que l'any 2004 la revisió crítica d'un centenari va posar en circulació noves facetes del mateix personatge. Des de llavors, caldria afegir-hi: incansable lector, apassionat per la ciència i, sobretot, escriptor. I tanmateix, tot i aquesta llarga llista, ell no es va cansar de dir que preferia ser recordat com a pensador abans de ser-ho com a pintor o com qualsevol altre cosa. Parlem, és clar, del polifacètic Salvador Dalí.

Certament, els fastos de l'Any Dalí, a banda de l'anècdota -que també va ser-hi- van fer evident allò que qui havia llegit algun dels seus textos ja havia pogut constatar: que Dalí era un escriptor que, a més, pintava. Un escriptor sense llengua que cavalcava entre el català, el castellà, el francès i amb els anys, l'anglès; un escriptor que es va moure en múltiples formes d'escriptura (memòries, poesia, ficció...) i en una estranya ortodòxia que, als amants dels gèneres, els suposa més d'un problema. Més que de gèneres, en el cas de Dalí ens seria més útil parlar d'una inesgotable passió pel saber i una insaciable curiositat intel·lectual. I probablement, en lloc d'escriptura, seria més ajustat parlar de pensament. I això, en l'atapeït programa d'exposicions, cursos i edicions del 2004

TOM MIHALEK / EFE

EL PENSAMENT DE SALVADOR DALÍ PROTAGONITZA EL LLIBRE

es va escoltar molt poc, gairebé gens.

"Aquest llibre parteix precisament de la concepció de Dalí com a pensador", és amb aquesta intenció que Vicent Santamaria va apropar-se a l'obra de Dalí i a l'enorme bibliografia que sobre ella pivota. D'això ja en fa uns anys. El resultat? L'estudi crític que és al mercat fa un parell de

mesos: *El pensament de Salvador Dalí en el llindar dels anys trenta.*

Editat per la Universitat Jaume I de Castelló, el llibre és el resultat d'una tesi doctoral llegida el mateix any 2004. Un text que enriqueix el rigor de l'acadèmia amb la força de l'escriptura. Un text molt ric en referències que s'atreveix a enfrontar-se amb allò que sempre fa més por: l'aspror dels con-

PORTADA DEL LLIBRE

ceptes filosòfics. I en català.

Es tracta de veure l'abast intel·lectual del pensament dalinià. Es tracta d'entendre que, tot i l'antiacademicisme, el pintor va ser capaç d'articular una molt ben tramada xarxa de conceptes. Un a un, el llibre de Vicent Santamaria s'esforça a resseguir-los, a ells i a les seves filiacions intel·lectuals. La psicoanàlisi, la filosofia de Bergson, la fenomenologia de Husserl, el materialisme dialèctic, Ramon Llull, la literatura (Sade, Lautréamont...) i també la ciència (Einstein i Heisenberg, entre d'altres). El bagatge que suporta el text és molt valent.

PINTAR PER CONÈIXER

I és que el llibre entén que Dalí va apostar per la dimensió cognitiva de la pintura i de l'art en general. Una herència surrealista que, des dels textos recollits l'any 1930 a *La femme visible*, no va abandonar mai. La

filiació al surrealisme va ser un embrió enriquit amb el temps amb altres lectures com ara la nova ciència i la mística. De totes maneres, en ell ja hi ha allò que no es deixarà: l'ambició conceptual i l'esforç per abastar la irracionalitat. És des d'aquesta llum que es poden entendre moltes coses.

EL RACIONALISME MÉS PUR

S'entén, per exemple, que tot el llarg diàleg que el pintor va mantenir amb el desig i l'inconscient, no sigui sinó un intent de vincular subjectivitat i coneixement. També s'entén que el seu interès pels processos delirants no es faci sinó com una forma de racionalitat. S'entén que, de fet, el seu mètode paranoic no deixi de ser una aposta pel coneixement. I s'entén que el què Dalí posa en joc no és la simple evasió sinó el racionalisme més pur. Tot això és pot llegir en aquest ambiciós estudi sobre el pensament de Dalí i, en concret, en la seva arrencada al voltant dels anys 30.

Un pintor que -i el llibre ens ho deixa clar- a més de ser capaç de *rellegir* la tradició plàstica i de convertir les seves lectures en síntesis visuals, va voler donar a la seva obra una dimensió cognitiva. I qui diu cognitiva, diu filosòfica. Una aproximació que dona una unitat impressionant a l'obra daliniana i que s'hauria de fer créixer. El llibre de Vicent Santamaria sap com enfrontar-se amb aquest Dalí difícil que acostuma a resistir-se: el pensador.

GALERIES

Enric Maurí,
Simulació/seducció i un paisatge.
GALERIA ANTONIO DE BARNOLA.
Palau, 4. Barcelona.
Fins al 30 de juliol.

El discurs d'Enric Maurí (Cardedeu, 1957) es desenvolupa en suports diversos, amb llenguatges canviants i a través de sèries que romanen obertes i que poden ser represes en el temps. Tal vegada aquesta llibertat d'acció sigui la responsable d'un treball que se situa en els límits per cohesionar una varietat d'identitats i mirades diferents.

Amb el títol *Simulació/seducció i un paisatge*, Maurí aborda elements sobre la personalitat, els desigs, el pas del temps i la fragilitat de l'entorn natural. Presenta tres vídeos -aparentment inconnexos- però que tenen en comú els conceptes de simulació i de seducció tan presents en el món de la publicitat i la comunicació. Tots tres reproduïxen situacions

UNA SÈRIE DE FOTOGRAFIES D'UN DELS VÍDEOS D'ENRIC MAURÍ DE L'EXPOSICIÓ 'SIMULACIÓ/SEDUCCIÓ I UN PAISATGE'

Mirades de seducció

CONXITA OLIVER

estranyes i paradoxals no exemptes d'ironia que documenten aspectes diferents sobre l'aparença, la fal·làcia o el fingiment, i sobre la persuasió o la suggestió. *Mazinger* capta un home a Lleida inter-

pretant diferents personatges de la sèrie de dibuixos animats *Mazinger Z*, seduït per una història fantàstica; una actuació que es desenvolupa espontàniament com en un joc de nens. El segon vídeo, *Suplan-*

tació, forma part d'una sèrie en la qual diferents personatges es posen a la pell del mateix Enric Maurí i adopten la seva vida com a pròpia. Finalment, *Acció a Alexander Platz*, reproduceix l'acció que l'artis-

ta va fer en aquesta plaça de Berlín l'any 2001, simulant un discurs polític, construït per sons inventats que podien semblar una llengua amb un contingut determinat. Aquestes projeccions es completen amb imatges fixes impreses fotogràficament extretes dels esmentats vídeos, així com amb dos tríptics de paisatges que han esdevingut per a ell referents personals. Dues obres escultòriques ens apropen a la caducitat i a l'agressió ecològica.